

Pável Ágoston 75

2021. január 2-án 75 éve, hogy elhunyt **Pável Ágoston**. 2021-ben születésének 135. évfordulóját is ünnepeljük. Pável Ágoston Szombathely kulturális életének meghatározó személyisége volt: tanár, muzeológus - néprajzkutató, lapalapító és -szerkesztő, a helyi irodalmi élet szervezője, szlovén nyelvész és fordító. Mindegyik tevékenységében maradandót alkotott. Rá emlékezve osztjuk meg a Vasi Digitális Könyvtár róla szóló írásait (<https://bit.ly/2WWSI48>) és a Berzsényi Dániel Könyvtár helyismereti gyűjteményének fotóit, Vas megyei kultuszának lenyomatait.

Életéről, munkásságáról számtalan publikáció látott napvilágot, tanulmányok és kötetek születtek tevékenységéről. Az évforduló kapcsán most azokat a **Vas megyei helyszíneket, intézményeket, szervezeteket, díjakat vettük sorra, amelyek a nevét viselik vagy emlékét őrzik.**

A felsőszölnöki **Pável Ágoston Vegyeskar** 1938-ban alakult. Kezdetben egyházi énekkarként, majd női kórusként működött, az 1960-as években alakult vegyes karrá. Fennállásának 80. évfordulója alkalmából az együttes a Rába-vidéki szlovén dalkultúra megőrzése, ápolása és bemutatása terén végzett tevékenységéért Vas Megye Közgyűlése Elismerő Oklevele kitüntetésben (<http://bit.ly/3ryVJ8R>) részesült.

Pável Ágoston halálának 10. évfordulóján, 1956. március 10-én avatták fel **emléktábláját** az Úttörő (ma Szent László király) utca 5. sz. ház – amelyben élt – falán. A leleplezési ünnepség délután 16 órakor kezdődött, amelyen a tudós érdemeit dr. Vilko Novak jugoszláv egyetemi tanár és dr. Fodor Henrik kandidátus méltatta. Az eseményen részt vett Dalibor Soldatič jugoszláv nagykövet is.

1956. március 11-től a **felsőszölnöki Kultúrház is nevét viseli.**

1966-ban épült az egykori főiskola (ma egyetem) **Magyar u. 1. sz. alatti kollégiuma**, amely **1972-ben vette fel Pável Ágoston nevét.**

1983. április 29-én nyílt meg Szentgotthárdon a **Helytörténeti és Nemzetiségi Múzeum** az egykori „Stájer házban”. Az apropót a város alapításának 800. évfordulója és a városi rang elérése szolgáltatta. Pável Ágoston nevét az intézmény a tudós születésének centenáriumi évében vette fel, az ünnepi eseményre 1986. június 8-án került sor.

A magyar, a jugoszláv és a délszláv népek barátságának jegyében

Névadó ünnepség, kulturális fesztivál Felsőszölnöknön

Kettős ünnepet ült vasárnap Felsőszölnök délszláv nemzetiségű lakossága. Délelőtt volt a községi művelődési otthon névadó ünnepsége, délután pedig megrendezték a megye délszláv községei művészeti csoportjainak fesztiválját. A falu apraja-nagyja már reggel 9 órakor az utcán gyülekezett, hogy le ne késsen a tíz óra-
kor kezdődő fogadásról. A vendégek tíz óra után pár perccel érkeztek a virágokkal ékesített díszkapu elé. A községi fúvószenekar pattogó ritmusai közepette Dalibor Soldatic elvtárs, a Jugoszláv Szövetségi Népléktársaság vendikvill követe és meghatalmazott minisztere, a követség néhány vezető munkatársa, Velko Novak, a ljubijanaei egyetem tanára, a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége vezetőségének képviselője, magyar részről a Külügyminisztérium, az Oktatásügyi Minisztérium, a párt- és tanácsosvezetők megyei és járási szervezeteinek képviselői érkeztek a díszkapu elé.

A kedves vendégeket Csemiczky László, a községi tanács elnöke köszöntötte. Ezután a község lakóinak sorfala között először az iskolába, majd a művelődési otthonba vonultak. A művelődési otthon Pável Ágostonról, a neves délszláv tudósról neveztek el.

A névadó ünnepség

A művelődési otthonban már többszáz ünnepőbe öltözött felnőtt és fiatal várakozott. A Himnusz előadása után Jankó Károly elvtárs, a szentgotthárdi járási pártbizottság első titkára üdvözölte a megjelenteket, majd Velko Novak professzor mondott szlovén nyelvű ünnepi beszédet, amelyben meleg szavakkal, mint tudós barát ismertette Pável Ágoston munkásságát. Ezután három úttörő népi dicsőítési ajándék tárgyat és virágcsokrot nyújtott át a jugoszláv követnek, Velko Novak professzornak és Pável Ágoston leányának. Ezután Pável Ágoston leánya meleg szavak kíséretében átadta édesapja arcképét a művelődési otthonnak.

A magyar és jugoszláv nép legmagyabba testvéri barátságának jegyében lezajlott ünnepség a felsőszölnökiek vend népdalokból és zenszámokból álló műsorával ért véget.

Ezután a szentgotthárdi járási tanács ebédet adott a vendégek tiszteletére. Az ebédnél Horváth Sándor elvtárs, a megyei tanács elnökhelyettese és Velko Novak professzor mondott pohárköszöntőt. — Semminek érzem azt a szót: köszönöm — mondotta a professzor többek között. — Sokkal többet érezek annál, amennyit szavakkal ki tudok fejezni. Hála vagyok a meghívásért, a fogadásért, a baráti szavakért. Otthon, Ljubljában rádión, saj-
tón keresztül és az egyetemen mindent megteszek, hogy ezt a barátságot: a magyar és jugoszláv nép barátságát tovább fejlesszem.

A nemzetiségi csoportok fesztiválja

A községi művelődési otthonban délután megrendezésre került nemzetiségi tárlókóra Narda, Horvátlövő horvát, Szakonyfalui vend és Pornóapáti német nemzetiségi kulturális csoportjai érkeztek. A Pável Ágoston művelődési otthon e napon már másodszor telt meg érkezőlökkel. A községbe érkezett vendégek ugyancsak megtekintették a nagy érdeklődéssel várt bemutatót. A műsor a pornóapáti német nemzetiségi kulturális csoport táncával kezdődött, majd a szakonyfalui vend lányok énekeltek. Mindkét csoport sok tapsot kapott. Oszatlan sikere volt a nardai fiatalok kőő-táncának és a szakonyfalui lányok üveges-táncának.

A műsor táncbemutatót és énekszámot megváltak a jelenlévőket arról, hogy a nemzetiségi kultúra ápolására és fejlesztésére nálunk minden lehetőség megvan. A nemzetiségi községek tudnak és élni ezekkel a lehetőségekkel.

Az előadás után a magyar és külföldi vendégek meleg szavakkal búcsúztak el felsőszölnöki barátaiktól.

Születésének 100. évfordulóján, 1986. október 9-10-én tudományos ülésre került sor a szombathelyi Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban, amelynek végén első ízben adták át a honismereti kutatók elismerésére szolgáló **Pável Ágoston Emlékplakettet**. A kitüntetést Vas Megye Tanácsa V.B. Művelődési Osztálya és a Hazafias Népfront Vas Megyei Bizottsága alapította azzal a céllal, hogy elismerje azok tevékenységét, akik több évtizedes szolgálattal méltó folytatói a páveli örökségnek. Első ízben tíz elkötelezett honismereti aktivistának adták át, köztük dr. Kuntár Lajos és Pethő Gyula könyvtárosoknak, illetve dr. Simonné Pável Juditnak, Pável Ágoston lányának a hagyaték gondos ápolásáért. Vas Megye Közgyűlése 1993 óta adja ki hivatalos kitüntető díjként az emlékplakettet (<https://bit.ly/380cEt4>) évente legfeljebb öt személynek március 15-én.

A kitüntetettek (<https://bit.ly/3puk7q4>) névsora a Vasi Digitális Könyvtárban megtalálható elektronikus dokumentumokban olvasható.

1986. október 10-én, emléktáblájának megkoszorúzása után a résztvevők **emlékfákat** ültetettek a Vasi Múzeumfaluban Pável Ágoston, Tóth János és Bárdosi János néprajzosok tiszteletére, majd a **róla elnevezett sétányon** (1956 óta viseli a polihisztor nevét) felavatták **mellszobrát**.

Az Ács József szobrászművész által készített alkotás avatóünnepségén Czinzek Miklós, Szombathely Város Tanácsa elnöke mondott beszédet. Érdekesség, hogy a szobor két példányban készült el. Az első változatot Szombathely városa Pável Ágoston szülőfalujának, Cankovának (Vashidegkút) ajándékozta.

1999. január 25-én huszonöt taggal megalakult a **Szlovén Kulturális Egyesület**, amely szintén a tudós nevét vette fel. A szervezet „fő tevékenysége a szlovén kultúra és anyanyelv (helyi nyelvjárás) ápolása, kulturális kapcsolatok fejlesztése a Rába-vidéken és a Magyarországon szétszórta élő szlovénnel, illetve az anyaországgal, Szlovéniával, valamint közvetítés a szlovén és a magyar kultúra között.”

2006. december 13-tól a szombathelyi Savaria Egyetemi Központ Szlovén Nyelv és Irodalom Tanszékén **Pável Emlékszoba** mutatta be a tudós filológiai tevékenységét. Az ELTE D épületének kiürítése miatt 2019-ben az emlékszobát (<http://bit.ly/2L9YQ6b>) az idegen nyelvi könyvtárral együtt a C épületben levő egyetemi könyvtár második emeletén helyezték el. Itt található a Kühár Ferenc (<https://bit.ly/2MndgAR>) által 1943-ban készített **Pável-mellszobor** is.

A 2006-os **Pável-emlékév** kapcsán a Savaria Múzeum emléktúrát szervezett az Őrségbe Pável Ágoston 1936-ban megjelent Őrségi képek című tanulmánya nyomán. A túra hagyományosan minden évben megszervezésre kerül virágvasárnap a Vasi Múzeumbarát Egylet jóvoltából.

A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság 2007. március 21-én tartott soros ülésén 26/2007. számú határozatával Pável Ágoston szalézi templomban található **kriptáját** a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánította.

2017. október 13-án Felsőszölnökön avattak mellszobrot a tudós tiszteletére. Az Országos Szlovén Önkormányzat székháza előtt felállított **emlékmű** avatásán dr. Simonné Pável Judit elevenítette fel édesapja Rába-vidéken folytatott gyűjtőmunkáját.

A Vas megyei értéktár bizottság 2018. október 10-i ülésén elfogadta azt a javaslatot, miszerint a polihisztor életműve (<http://bit.ly/3pBcQFe>) szerepeljen a **megyei értékek** között.

2020 áprilisa óta Pável Ágoston öröksége (<https://bit.ly/2KPYq5b>) a szentgotthárdi értéktárnak is része.

Összeállította: Szalainé Bodor Edit